

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

FACTSHEET

Digitaal stelsel Omgevingswet/VIVO

De overheid wil wet- en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving beter laten aansluiten op huidige en toekomstige ontwikkelingen van ons ruimtegebruik. In 2018 zal de Omgevingswet een groot aantal van de huidige wetten voor de fysieke leefomgeving vervangen. Regels op het gebied van omgevingsrecht worden gebundeld en vereenvoudigd. Deze wijzigingen hebben een grote invloed op de besluitvorming en werkprocessen bij gemeenten. De wet geeft ruimte om integraal beleid te voeren en maatwerk te leveren dat aansluit op ontwikkelingen in de samenleving. Gemeenten kunnen ruimtelijke plannen maken mét inwoners en ondernemers. Om deze nieuwe mogelijkheden te kunnen benutten, zal de gemeente zich moeten voorbereiden en tijdig moeten starten met het aanpassen van haar beleid, werkprocessen, juridische instrumenten, digitale voorzieningen, communicatie etc. Eén van de belangrijke voorbereidingen is het ontwikkelen van het Digitaal Stelsel van de Omgevingswet.

Het digitaal stelsel Omgevingswet

Voor de uitvoering van de Omgevingswet is het belangrijk dat de juiste informatie over een bepaald gebied met één klik op de kaart beschikbaar is voor de gebruiker. Daarom wordt tot 2024 gewerkt aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het Digitaal Stelsel wordt verdeeld in:

- Eén loket met gebruikerstoepassingen die op een gestandaardiseerde manier informatie aanbieden die initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegde gezagen, in de praktijk nodig hebben om zich te informeren of te oriënteren.
- Een centrale informatie-infrastructuur, waarvoor heldere afspraken en digitale standaarden gelden, om overzicht en inzicht te kunnen bieden.
- Informatiehuizen die op de informatie-infrastructuur aangesloten zijn en die vanuit verschillende beleidsvelden (zoals water, bodem, lucht, geluid, etc.) op een gestandaardiseerde manier informatie ontsluiten.

Het DSO ondersteunt de informatie-uitwisseling met inwoners en bedrijven, maar ook de processen voor planvorming, vergunningverlening, toezicht en handhaving bij de overheid zelf. Ook bij gemeenten. Gemeenten zijn

niet alleen gebruikers, maar ook belangrijke leveranciers van informatie aan het stelsel.

Wat hebben gemeenten nodig in 2018?

Vanaf 2018 hebben gemeenten een aantal voorzieningen nodig om met de Omgevingswet te kunnen werken. Het gaat onder meer om een webportaal (voor toegang tot het DSO), een landelijke registratie van omgevingsdocumenten (voor inzicht in geldende regels), het Informatiehuis Ruimte en een gegevenscatalogus (een overzicht van diensten die via het stelsel worden geboden). Daarnaast worden de bestaande voorzieningen Omgevingsloket Online (OLO), Activiteitenbesluit Internet Module (AIM) en Ruimtelijke plannen geschikt gemaakt voor de Omgevingswet.

Gelukkig hebben gemeenten de afgelopen jaren een goede basis gelegd, een fundament waarop verder wordt gebouwd. Waar mogelijk worden bestaande voorzieningen, werkwijzen en standaarden gebruikt. Dat betekent bijvoorbeeld dat basisregistraties, voorzieningen voor digitale dienstverlening, afspraken over informatieveiligheid, bestaande uitwisselstandaarden en zaakgericht werken ook in het Omgevingsdomein worden ingezet. Toch is de impact op de informatievoorziening van gemeenten groot. De Omgevingswet kent nieuwe instrumenten, waarop bedrijfsprocessen en informatievoorziening aangepast moeten worden. 2018 is het begin. Nieuwe ontwikkelingen worden gefaseerd ingevoerd tot 2024.

Wat doet de VNG?

De VNG heeft de ambitie om gemeenten zo te ondersteunen dat zij bij inwerkingtreding van de Omgevingswet de best mogelijke diensten aan inwoners, ondernemers en ketenpartners leveren.

Elke gemeente is verantwoordelijk voor zijn eigen transitie. VNG biedt ondersteuning aan gemeenten om deze transitie gemakkelijker, effectiever of efficiënter te kunnen laten plaatsvinden. Om dat goed te organiseren, wil de VNG nauw samenwerken met gemeenten via samenwerkingsverbanden van gemeenten en met omgevingsdiensten. Waar relevant doen we dit ook in met de provincies en waterschappen.

Een aantal zaken kan mogelijk op een landelijke schaal, gemeenschappelijk, worden georganiseerd. Dit betreft die onderwerpen waarvoor het goedkoper en effectiever is om ze landelijk of collectief met gemeenten te organiseren. Bij de recente decentralisaties van in het sociale domein zijn hier goede ervaringen mee opgedaan. Daarom sluiten we ook aan bij de strategie van de Digitale Agenda 2020 (DA2020). DA2020 geeft concreter invulling aan de digitale component van het toekomstbeeld zoals geschetst in Gemeente 2020 en geeft een werkwijze die gericht is op standaardisatie en collectivisering van digitale voorzieningen en op innovatie. De Omgevingswet kan alleen succesvol worden ingevoerd als het DSO werkt. DA2020 biedt de kaders voor de digitaliseringsactiviteiten die gemeenten collectief oppakken in het fysieke domein.

VIVO: Verkenning Informatie Voorziening Omgevingswet

Om er voor te zorgen dat de werkprocessen en informatievoorziening bij gemeenten vanaf 2018 zo goed mogelijk aansluiten op het Digitaal Stelsel wordt een verkenning uitgevoerd naar de noodzakelijke veranderingen in de gemeentelijke informatievoorziening.

VIVO geeft, net als VISD (Verkenning Informatievoorziening Sociaal Domein) dat deed, inzicht in de gewenste en noodzakelijke veranderingen bij gemeenten als gevolg van de Omgevingswet. Ook geeft het inzicht in de gevolgen voor het gemeentelijk applicatielandschap (GEMMA) in de volle breedte: processen, informatie-architectuur, informatiemodellen, gegevensmanagement en functionaliteit. In de verkenning worden (informatie-)processen van gemeenten beschreven en de relatie met ketenpartners, zoals de Omgevingsdiensten, geanalyseerd. Daarnaast wordt de rol van gemeenten bij het leveren van gegevens en het afnemen van informatie van de informatiehuisen uitgewerkt.

VIVO mondt uit in een lijst van projecten die gemeenten gaan oppakken, daarbij ondersteund door VNG. Hiermee kunnen gemeenten zich voorbereiden op de komende veranderingen en ook de beoogde voordelen behalen.

Wat kunt u doen?

2018 lijkt ver weg, maar er moet ook veel gebeuren. In een complex veranderingstraject als de invoering van de Omgevingswet, kan de VNG het niet alleen. Kennis van de dagelijkse uitvoeringspraktijk is een vereiste. Om de invoering in goede banen te leiden en de juiste keuzes te maken, heeft de VNG inbreng vanuit het werkveld van gemeenten en omgevingsdiensten zoals informatiemanagers en procesdeskundigen nodig.

Uw gemeente kan een bijdrage leveren via de VNG of via vakverenigingen als de Vereniging van Gemeentesecretarissen, de Wethoudersvereniging, de VIAG of IMG100.000+ en het Gemeentelijk Geoberaad. Daarnaast hebben wij al op korte termijn mensen nodig die mee kunnen werken aan de VIVO en voorzien verschillende rollen: van zeer intensief (deelnemen in projectteam via een detachingsconstructie) tot meedenken en meelesen (review, klankbord).

Ook binnen uw gemeente kunt u zich al voorbereiden op het Digitaal Stelsel. Het is belangrijk om het gesprek met bestuurders, verantwoordelijk managers en ICT'ers alvast te voeren. U kunt ook al nadenken of de Omgevingswet impact heeft op het takenpakket dat u heeft belegd bij de Omgevingsdienst. Welke taken worden straks door de Omgevingsdienst uitgevoerd en welke informatie-uitwisseling met de gemeente hoort hier bij? Heeft u al I-projecten in uw portfolio benoemd en al stappen gezet om daar via de begroting geld voor te reserveren? Is uw basis al op orde? Hebben de basisregistraties de goede kwaliteit? Hoe ver bent u met zaakgericht werken?

Contact

De ontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet is net begonnen en zal nog enige jaren vergen. Dit is geen reden om niets te doen. Wij nodigen u van harte uit om alvast te beginnen en uw ervaringen met ons te delen. Maar ook om vragen te blijven stellen. Langzamerhand wordt zichtbaar hoe het stelsel werkt, hoe we er als gemeente op kunnen aansluiten en waarin VNG u ondersteunt.

Voor informatie verwijzen wij u door naar onze [website](#).

Voor vragen kunt u contact opnemen via omgevingswet@vng.nl of via het [ROMnetwerk](#).